

Hoofdhuidkoeling tijdens chemotherapie

Ommelander Ziekenhuis
Groningen

Inleiding

Een chemotherapie kan haarverlies tot gevolg hebben. Veel patiënten ervaren dit als belastend. Door hoofdhuidkoeling kan het haarverlies als gevolg van de chemotherapie worden beperkt en mogelijk zelfs worden voorkomen.

In deze folder vindt u informatie over hoofdhuidkoeling tijdens een chemotherapie.

Kan hoofdhuidkoeling altijd worden toegepast?

Hoofdhuidkoeling kan worden toegepast als het te verwachten effect voor u groot genoeg is ten opzichte van de investering die u moet doen. In de paragrafen Resultaten, Belasting en Werkwijze in deze folder leest u meer over de investering die deze behandeling vraagt.

Hoofdhuidkoeling kan niet worden toegepast bij kwaadaardige hematologische ziektebeelden (dat zijn ziektebeelden die uitgaan van het bloed en de bloedbereidende organen), omdat het dan een nadelige invloed kan hebben op het ziekteverloop.

Wat is hoofdhuidkoeling?

Haaruitval wordt veroorzaakt doordat tijdens de chemotherapie de haarvormende cellen door de medicijnen (cytostatica) worden beschadigd. Door koeling wordt de doorbloeding van de haarwortels in de hoofdhuid minder en wordt de stofwisseling verlaagd. Beschadiging van de haarwortels door cytostatica vermindert hierdoor.

Na de eerste koeling zal meestal toch wat haar uitvallen. Dit begint meestal vanaf de 14^e dag na de chemokuur. Als de koeling succesvol is, zal de haaruitval na de tweede keer al minder zijn en vanaf de derde kuur valt er bijna geen haar meer uit.

Er bestaat een heel klein risico dat door hoofdhuidkoeling eventuele micro-uitzaaiingen in de hoofdhuid niet optimaal behandeld worden. Uitzaaiingen van borstkanker in de hoofdhuid zijn echter zeldzaam. Hoofdhuidkoeling is sinds tientallen jaren bij enkele duizenden borstkankerpatiënten tijdens chemotherapie toegepast. Tot op heden is nog nooit een patiënt beschreven waarbij hoofdhuidkoeling een nadelige invloed op het ziekteverloop heeft gehad.

Welke resultaten zijn met hoofdhuidkoeling bereikt?

Onderzoek heeft aangetoond dat hoofdhuidkoeling succesvol kan zijn. De resultaten variëren sterk en zijn vooral afhankelijk van de soort chemotherapie. Zoals gezegd treedt in de regel toch enige haaruitval op.

Hoofdhuidkoeling wordt als succesvol beschouwd wanneer de patiënt dusdanig tevreden is met het haarbehoud dat er geen behoefte is aan het dragen van een haarwerk of een andere hoofdbedekking.

Uit recente Nederlandse onderzoeksresultaten bleek dat het succespercentage van hoofdhuidkoeling toegepast bij meer dan 1000 patiënten, ongeveer 50% was.

Uw behandelend arts en de verpleegkundig specialist/consulent Oncologie & Mammacare kunnen u meer vertellen over de werkzaamheid van hoofdhuidkoeling in relatie tot de chemotherapie die u krijgt.

Is hoofdhuidkoeling belastend?

In het algemeen is hoofdhuidkoeling goed te verdragen, maar de beleving is persoonsafhankelijk. Vooral de eerste 10 tot 15 minuten worden vaak ervaren als onaangenaam, omdat het heel erg koud aanvoelt. Daarna treedt gewenning op.

Een kleine minderheid van de patiënten krijgt hoofdpijn tijdens de koeling.

Deze hoofdpijn is goed te beïnvloeden met een pijnstiller (paracetamol).

Andere bijwerkingen treden nauwelijks op. De ervaring leert dat minder dan 10% van de patiënten voortijdig stopt vanwege de bijwerkingen.

Hoofdhuidkoeling vraagt extra tijd van u. Voorafgaand, maar ook tijdens en na de toediening van de chemotherapie wordt uw hoofd gekoeld. De tijdsduur van de voor- en de nakoeling hangt af van het chemotherapeutikum dat u krijgt.

In uw situatie duurt de voorkoeling .....

en de nakoeling .....

Hoe gaat een hoofdhuidkoeling?

Hoofdhuidkoeling wordt toegepast door een koelkap op het behaarde hoofd te plaatsen voor, tijdens en enige tijd na de toediening van de cytostatica. Voorafgaand aan de start van de chemotherapie wordt een koelkap gepast. Hiervoor wordt soms een aparte afspraak met u gemaakt. Het is van belang om een goed passende kap te zoeken om het effect van de hoofdhuidkoeling zo optimaal mogelijk te laten zijn.

De kap is met slangen verbonden aan het koelapparaat en wordt gekoeld door middel van vloeistof. De temperatuur van de hoofdhuid neemt hierdoor af tot ongeveer 12-25°C.

Praktische zaken:

- u kunt de koeling onderbreken voor toiletbezoek. Er is een kans dat u wat duizelig wordt bij het opstaan of lopen. Een verpleegkundige zal daarom met u meelopen;
- de kap is voorgekoeld. Sommige mensen vinden het niet prettig om de koelkap koud op het hoofd te krijgen. Als dat voor u ook geldt, dan zal de verpleegkundige het voorcoelen achterwege laten. Het voordeel is dan dat de temperatuur van uw hoofdhuid langzaam lager wordt. Het nadeel is echter dat u langer onder de kap moet blijven om het gewenste resultaat te halen;
- wij adviseren u warme kleding te dragen, bijvoorbeeld een coltrui. Teveel aan kleding kan altijd uitgedaan worden (dit advies is natuurlijk afhankelijk van het seizoen);
- als u de koelkap op het hoofd heeft, is het dragen van een bril lastig;
- als u dik, krullend en/of kroeshaar heeft, is het beter het haar vooraf nat te maken. Dit gebeurt in het ziekenhuis;
- als u uw haren verft, raden wij u aan dit te doen voordat u met de chemotherapie en het koelen start. Tijdens de chemotherapie groeit het haar minder snel en is er minder uitgroei. Gebruikt u bij voorkeur een milde verf en zo weinig mogelijk waterstofperoxide. Wij wijzen u erop dat het verven van uw haar in het algemeen slecht is voor de conditie van het haar;
- behandel uw haar voorzichtig tijdens het wassen, wrijf het niet ruw droog, borstel het zacht, gebruik haarconditioner of crèmespoeling, voorkom trekken aan het haar door het dragen van vlechten of het strak binden met elastiekjes of krulspelden en föhn het haar bij voorkeur niet;
- als het haar droog wordt, kunt u een vocht inbrengende crème of natuurlijke oliën gebruiken;
- een zachte massage van de hoofdhuid kan de bloedtoevoer naar de haarfollikels en daarmee de conditie van uw haar verbeteren;
- bij dunner wordend haar of kale plekken kan een haarwerkspecialist een oplossing bieden door wat extra haar aan een doekje of pet te knopen

waardoor het lijkt alsof er een volle bos onder zit. Direct na de chemotherapie krijgt u weer meer haar en wordt het al snel weer een volle bos. Dunner wordend haar hoeft op zichzelf dus geen reden zijn om te stoppen met de koeling;

- als er echt plukken haar uitvallen, kan dit voor u wellicht een overweging te zijn om te stoppen. Overlegt u in dat geval met de verpleegkundige specialist/consulent Oncologie;
- wij raden u aan om voor de start met de hoofdhuidkoeling wel een haarwerk te bestellen voor het geval de koeling niet succesvol is of u besluit tussentijds te stoppen. Met de haarwerkspecialisten in de regio van het Ommelander Ziekenhuis Groningen zijn we overeengekomen dat er voor u geen afnameverplichting van het bestelde haarwerk is als de hoofdhuidkoeling succes heeft.

Vragen

Als u vragen heeft kunt u die altijd stellen aan uw behandelend arts. Ook kunt u voor vragen terecht bij één van de verpleegkundig specialisten/consulenten.

De verpleegkundig specialist/consulent Oncologie & Mammacare is uw aanspreekpunt voor alle vragen tijdens het hele behandeltraject voor borstkanker binnen het Ommelander Ziekenhuis: telefoon 088 – 066 1000

Ook kunt u zich wenden tot de Stichting 'Geef haar een kans':
www.geefhaareenkans.com

**Samen.
De beste zorg.
Dichtbij.**

ommelanderziekenhuis.nl

T 088 - 066 1000

OZG (06-19) ONC 125